

Backeryd, Jessica
Tel: 010-698 13 72
jessica.backeryd@naturvardsverket.se

BESLUT
2020-09-10 Ärendenr:
NV-06621-20

Naturskyddsföreningen Västra
Härjedalen
Att: Mats Ricklund
mats@ricklund.se

Beslut om fångst och utsättning av myskoxe

Beslut

Naturvårdsverket avvisar ansökan i den del som avser fångst av myskoxen.

Naturvårdsverket avslår ansökan i den del som avser utsättning av myskoxen.

Bakgrund

Naturskyddsföreningen Västra Härjedalen har ansökt om tillstånd att söva och flytta en myskoxe från bebyggt område i Svenstavik-området, Bergs kommun, till lämpligt fjällområde, företrädesvis myskoxens hemområde väster om Tännäs.

Av ansökan framgår bl.a. följande. Den aktuella myskoxen, en tjur, lämnade 2018 den lilla flocken av vilt levande myskoxar i Rogenområdet i Härjedalsfjällen. Detta är ingalunda ett ovanligt beteende hos myskoxtjurar. Vissa kan leva ett kring-strövande ensamliv under sommaren för att återförena sig med flocken inför brunsten, eller någon kan tvingas bort från flocken efter brunstuppörelser med ledartjuren.

Myskoxen har under en tid hållit till i området Svenstavik-Hoverberg i Bergs kommun, Jämtlands län. Den senaste tiden har myskoxen befunnit sig i områden där det bor förhållandevis många människor. Det finns risk att myskoxen där kan orsaka problem för boende och tamdjursägare, som kan få stängsel nedrivna. Även om myskoxar i grunden är fredliga och fridsamma till sin natur, finns även en risk att nyfikna människor går för nära och provocerar den. Det bästa vore, om den självmant går vidare och söker sig till områden där den kan få vara i fred, utan mänsklig störning. För närvarande är det brunsttid för myskoxarna.

Den aktuella tjuren är ensam och det finns risk för att den stressas och provoceras av nyfikna människor. Om något allvarligt inträffar skulle det vara förödande för de som drabbas, för ansvariga myndigheter och för myskoxarna. Naturskyddsföreningen vill inte att myskoxen ska bli ett polisärende där den skjuts i onödan för att den har orsakat, eller bedöms kunna komma att orsaka, problem. Flyttas myskoxen till fjällen där myskoxarna normalt tillbringat vinterhalvåret finns kanske en möjlighet att den kan återförenas med sin flock. Om inte, så befinner den sig i alla fall i ett välbekant område där riskerna för konfrontationer med människor eller tamdjur är minimala.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Fångst av vilt

Enligt 2 § jaktlagen (1987:259) avses med vilt, vilda däggdjur och fåglar. Med jakt avses att fånga eller döda vilt och att i sådant syfte söka efter, spåra eller förfölja vilt.

Av 3 § jaktlagen framgår bl.a. att viltet endast får jagas om det framgår av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av jaktlagen.

Enligt 7 § jaktlagen får den myndighet regeringen föreskriver, om det på grund av ett viltbestånds storlek finns påtagliga risker för trafikolyckor eller för allvarliga skador av vilt, besluta om jakt för att förebygga eller minska dessa risker.

Av 8 § jaktlagen framgår att om förekomsten av en viss viltart innebär betydande skaderisker, får regeringen i fråga om denna art föreskriva att den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om sådan jakt som avses i 7 §.

Enligt 24 § första stycket jaktförordningen (1987:905) prövas frågor om jakt enligt 7 § jaktlagen av

1. Naturvårdsverket när det gäller jakt efter björn, varg, järv, lo eller säl samt efter rovfåglar och ugglor, och
2. länsstyrelsen i andra fall.

Av 25 § jaktförordningen första stycket framgår att frågor om jakt enligt 8 § jaktlagen prövas av Naturvårdsverket. Ett sådant beslut får avse däggdjur och fåglar av sådan art eller ras som inte genom naturlig utbredning tillhörde landets viltbestånd vid utgången av år 1987, dock inte vildsvin och mufflonfår.

Av 29 § första stycket jaktförordningen framgår att om förutsättningarna enligt 23 a § är uppfyllda för andra djur än björn, varg, järv, lo, säl eller örn, får länsstyrelsen ge tillstånd till skyddsjakt.

Av 23 a § jaktförordningen framgår att om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam

bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i bland andra 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Av 31 § jaktförordningen framgår att även om jakt annars inte är tillåten får genom föreskrifter eller beslut i det enskilda fallet

1. Naturvårdsverket ge tillstånd till jakt om det behövs för forsknings- eller utbildningsändamål, för återinplantering eller återinförande av en art eller för den uppfödning som krävs för detta, och
2. länsstyrelsen ge tillstånd till en selektiv jakt efter ett litet antal djur under strängt kontrollerade förhållanden, om det behövs för att tillgodose viltförvaltningen.

Utsättning av vilt

Av 41 § första stycket jaktförordningen framgår huvudregeln att vilt inte får sättas ut i frihet. Naturvårdsverket får med stöd av bestämmelsens andra stycke i det enskilda fallet besluta om undantag från denna huvudregel. Av förarbetena till jaktlagen (prop. 1986/87:58) framgår att utsättning av vilt är en sådan åtgärd som kan vidtas i viltvårdande syfte.

Naturvårdsverkets bedömning

Fångst av myskoxe

Fångst av vilt är jakt enligt jaktlagen. För att fånga myskoxen krävs att det finns någon bestämmelse som medger att beslut om jakt kan fattas.

Naturvårdsverket är inte behörig att fatta beslut om att fånga myskoxe med stöd av 24 § eller 29 § jaktförordningen.

Naturvårdsverket kan besluta om fångst enligt 8 § jaktlagen med stöd av 25 § jaktförordningen. Detta förutsätter att förekomsten av den aktuella viltarten kan innebära betydande skaderisker. Ansökan avser en specifik individ och inte myskoxen som art, varför bestämmelsen inte är tillämplig i detta fall.

Naturvårdsverket har möjlighet att ge tillstånd för fångst av myskoxar med stöd av 31 § 1 jaktförordningen, om syftet är forsknings- eller utbildningsändamål, för återinplantering eller återinförande av arten som sådan. I ansökan anges varken forskning, utbildning, återinförande eller återetablering som skäl för fångsten. Naturvårdsverket anser därför att inte heller denna bestämmelse är tillämplig i detta ärende.

Naturvårdsverket finner sammantaget att det saknas stöd i jaktlagstiftningen eller i någon annan författning för Naturvårdsverket att pröva ansökan om att fånga den aktuella myskoxen. Naturvårdsverket avvisar därför ansökan i denna del.

Utsättning av vilt

I detta fall har inget beslut fattats om att fånga den aktuella myskoxen och det finns därför inget djur att sätta ut. Naturvårdsverket anser att sökanden ändå har ett intresse av att få saken om att sätta ut myskoxen prövad, varför Naturvårdsverket prövar ansökan i denna del.

Ett tillstånd till utsättning av vilt är ett undantag från huvudregeln om att vilt inte får sättas ut i frihet. Naturvårdsverket har i tidigare ärenden beviljat undantag för utsättning av vilt som har fötts upp i fångenskap för att sättas ut i populationsförstärkande syfte. Undantag har också meddelats för genetisk förstärkning, i forskningssyfte och för förvaltning av främmande arter.

Den aktuella myskoxen har lämnat flocken, antingen självmant eller tvingats bort. Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att det är liten sannolikhet att den åter skulle ansluta sig till flocken. Eftersom den aktuella myskoxen är nära släkt med samtliga individer i flocken skulle den inte heller tillföra något nytt genetiskt material, även om den skulle ansluta till flocken igen.

Att söva myskoxar innebär också vissa risker då de är känsliga för de preparat som används och individens reaktion på en sövningsdos kan variera mycket. Att söva och transportera ett vilt djur innebär också ett stort stressmoment för djuret.

Naturvårdsverket gör därmed sammantaget bedömningen att en utsättning av den aktuella individen inte skulle ge tillräckligt stora fauna- eller naturvårdsvinster vägt mot de nackdelar och risker som en utsättning skulle kunna innebära. Naturvårdsverket avslår därför ansökan i denna del.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Claes Svedlindh. Biträdande avdelningschefen Gunilla Ewing Skotnicka har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även deltagit vilthandläggarna Jessica Backeryd, Jen Edgren, Per Risberg och juristen Malin Hollberg Malm.

För Naturvårdsverket

Claes Svedlindh

Gunilla Ewing Skotnicka

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Uppllysning om hur man överklagar, se bilagan.

Kopia till:

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Polismyndigheten

Bilaga

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Förvaltningsrätten.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer, hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.